

La *Col·lecció de textos* és un programa d'acompanyament i amplificació de les pràctiques artístiques mitjançant la generació d'un fons de textos monogràfics de lxs residents d'Hangar. Cada unx té la possibilitat d'encarregar un text sobre el seu treball a unx autorx de la seva elecció -local o internacional; conegutdx o per conèixer-en diàleg editorial amb Hangar. La intenció és donar lloc a publicacions sobre la pràctica en general -més enllà d'aquesta obra o d'aquella obra en particular-, pensades per a una circulació i reedició àgil que tinguin una llarga vida i que contribueixin a expandir les xarxes i marcs d'aparició de les pràctiques artístiques.

A través d'aquest dispositiu editorial, lxs artistes poden comptar amb un text ampli i medul·lar que reculli les seves maneres de fer i de pensar de manera holística, integrant diferents projectes per construir una visió de conjunt de les seves pràctiques. La *Col·lecció de textos* brinda, a més, a lxs artistes la possibilitat d'establir un vincle d'escriptura com a punt de partida, no com a resultat d'un projecte o exposició.

Un viver d'incerteces

Jara Rocha

Avui H ens ha contat el seu somni d'ahir a la nit: anava a una piscina amb un ninot de neu i aquest desapareixia. Clar, enmig d'una onada de calor tremenda, quines figuracions somiem que siguin oportunes a les alteracions de medi que afecten a les nostres estructures de vida més mundanes? Quins modes d'estar *desitgem*, *necessitem*, *podem* continuar assajant per a mantenir-nos juntis a través i malgrat aquest daltabaix?

Enmig de l'ona de bloqueig per desbordament, hipersensibilitat i esgotament des de la qual emeto, començaré per desvelar el procediment per a escriure el que segueix. Primer Ona em va enviar els seus materials (alguns guions de lectures performatives, presentacions en congressos, dossiers de sol·licitud de beques i enllaços a la seva web). Vaig passar un temps, alguns dies, relacionant-me amb aquests materials d'una forma un xic estranya, a estones fent com si no tingués l'Ona al costat i mirés aquests materials per primer cop, a estones assumint que l'Ona entenia el meu pla sense jo tenir-ne encara cap, a estones preguntant-li que m'ajudés a pentinar la ingent quantitat de fragments que havia compilat en un document del tot inviablable per a qualsevol que gaudi d'un relat filat. Després vaig passar un temps, pocs dies, mirant fixament els fragments i embadalint-me a cada vegada, però molt per dins, sense aconseguir elaborar res des d'aquí més que una bola d'admiració i sintonia molt profundes. Finalment, el penúltim dia a última hora, vaig marcar alguns fragments en negreta i els vaig ordenar en tres grans blocs que en aquell moment van cobrar sentit per a mi, i que vaig intitular "Vida i mort de les metàfores", "Propagació enabe" i "Canvi a través". Vaig pensar que un títol vàlid per a un escrit sobre el treball d'Ona per a la *Col·lecció* d'Hangar podria ser "Un viver d'incerteces".

Ona Bros ho fa sovint: encossa allò desconegut. Posa la llengua en posició tubular, com sap que altris no poden, per a encossar aquest marcatge de diferenciació¹. Assumeix la postura estàndard del shot que en altres ocasions captura per a encarnar la distància entre un costat i l'altre del

dispositiu pornogràfic². Camina pel territori per a habitar en diferit un trànsit trans-fronterer que va marcar la vida d'algú tan qualsevol i tan fonamental com és la seva ancestra³. Una mica així, el que ofereixo a continuació no és més que un exercici de sintonització i d'escriptura-mirall que es posa molt íntimament al costat d'Ona, de la seva veu, el seu estudi, els seus ancoratges indagatoris i les seves imatges (materials o enunciades), i la reproduïxo de vegades verbatim, o la propago potser en confiada distorsió.

Vida i mort de les metàfores

Amb les logístiques del sentit del que fem en el dia a dia, el treball d'Ona Bros fa proves. Allò metafòric és logístic, i allò logístic és absolutament polític. Què es transporta d'on a on; quins estan implicadis en aquest tràmit i quins queden sistemàtica i sistèmicament fora. Com es procedeix a moure sentits i significats, per quins mitjans i sobre quines formes de món com a base. Quant de temps porten aquests carrils de significació oberts, quant de temps els queda d'apertura i per què tant, o tan poc. L'estudi —i de vegades participació— del desplaçament de masses de sentit amb finalitats estètic-polítiques és, crec, una de les operacions més bàsiques —en el sentit que ocupen *la base* de manera rotunda— dels projectes més recents d'Ona Bros. Així, Ona es dedica a atendre de forma intuïtiva i quasi serendípica, però excepcionalment rigorosa, les formes en què les tecnociències han portat uns mons a uns altres, a força del seu transport analògic (a base de traslladar anàlogament, fent metàfores mai innocents, mai neutrals).

Les quimeres venen reclamant el temps circular umbilical.

Fartes de l'herència unilineal descendent i patercentrada, narrada per la poètica de la lluita, del dominant i del recessiu, tan heu-genètiques, basades en l'imaginari maquínic determinista y essencialista de l'ADN com la veritat primera i última de l'individu.

Ficcions que blinden un cert tipus de parentesc heterocentrat i la institució mare.

Narratives utilitzades per a justificar l'extractivisme de certs cossos en la economia global de la reproducció assistida com la compraventa de òvuls o la gestació subrogada.

*Urgeixen nous relats que torcin el discurs.*⁴

2 *Cum Shot* (Ona Bros, 2016) <http://ona-bros.net/projectes/cum-shot/>

3 *Camp a través* (Ona Bros, 2013) <http://ona-bros.net/projectes/campatraves/>

4 Ona Bros, Fragment de les quimeres. Performance *BetaBlastoCuir* (MACBA 2022)

Una praxi de recerca-art que manufactura trops, desviaments del sentit comú, de l'assumpció o del tabú, convocant a qui se senti interpeladi per les vibracions d'algun “nervi social amb una alta densitat d'imaginari que es despleguen reactivament al mínim freq”⁵. Aquí Ona està treballant amb la micrologística d'alguns tabús. Quan se'ls troba, prova a estrènye'ls-hi els límits, a canviar-los de lloc els termes i les condicions.

Quant a A Horse is not a metaphor, la seva peça de 2008, Barbara Hammer va explicar que “supervivent” mai m'ha semblat la paraula adequada per a referir-me a una persona que viu amb càncer. Triaria una paraula que significués floriment, un sentit de benestar, exaltació i amor per la vida. El cavall no és una metàfora, sinó una criatura viva i respirant de poder i orgull a la qual m'uneixo en la vida moment-a-moment”⁶.

En continuïtat amb aquesta voluntat activa d'elecció de llenguatges més oportuns per a la nostra potència, amb el desplaçament de camps semàntics esclatants i limitants de força vital, Ona Bros vernacularitza i re-situa amb els seus propis mitjans a les grans de les arts visuals feministes experimentals i de les tecnociències feministes. Hi ha altres maneres de contar:

El contramapa genètic

La cancel·lació de les jerarquies subcel·lulars

L'assemblea llibertària de bioens

La circularitat dels temps umbilicals

La comunalitat reproductiva

*Les genealogies quimèriques*⁷

La transferència de paquets de sentit (unitats o conjunts de significació que estan vius, i manufacturen semiòticament la forma en què vivim) pot de fet acompanyar a aquests mateixos paquets fins al seu final. Retòrica pal·liativa, podria ser. O la posada en escena de preguntes per a esbossar l'abolició de la correspondència de sentit figurat d'una forma de món que no defensa la vivesa solidària i d'alliberament que necessitem. Mort a aquesta metàfora. *Next*.

5 Conferència llegida per Ona Bros al congrés “Les Mares No”. Universitat de Vitòria, 2024.

6 *A Horse is not a Metaphor* (Barbara Hammer, 2008) <https://barbarahammer.com/films/a-horse-is-not-a-metaphor/> (traducció pròpia)

7 Ona Bros, Fragment de les quimeres. Performance *BetaBlastoCuir* (MACBA 2022)

Propagació enabé

Ens resulten familiars els esqueixos, els empelts, els capficats i els rebrots. Tècniques de *vinculació naturocultural*, sempre en tensió i gairebé sempre al límit d'allò nomenable. Formes de propagació de la vida, de mutació en comú, de cultiu de varietats insospitades de modes d'existència inter-dependents, de nodrir vincles no categoritzats, no estancs ni estàtics. Ens resulten familiars, a Ona i a mi. Ens fan familiaritzar-nos amb formes des-esperades de vinculació per altres mitjans. Modes inesperats de parentiu, de criança, de maternalització no binaria quan les ganes hi són. Propagació de vida compartida eventualment enabe (nb)⁸. Co-criança a través de les incerteses de la humanesa. I això també significa fer i ésser mala herba del tot espontània, com la *cugula*⁹ que creix a les cunetes dels cercles patriarcals i productivistes.

Ona reclama des del seu treball la “fi de la propietat genètica individualitzada”. Jo em sumo a aquesta revolta contra la modernitat reproductiva i unificadora en universals relacionals, i tornem en loop a Sophie Lewis: “en quin moment allò queer no planteja cap desafiament a la propietat? Amb quina finalitat estem queeritzant la maternitat?”¹⁰

Un viver d'incerteses és la figuració més mobilitzadora que puc imaginar-me per a habitar la contemporaneïtat patriarco-colonial, la rotunditat d'aquesta norma en tensió amb l'atapeïdíssim entramat d'interdependències en el qual té lloc, carregat de contradiccions i d'injustícies arrelades de mala manera.

“Fer món” no és el mateix que constituir processos de *justícia regenerativa*. Un tipus d'acció assumeix certa capacitat per a desvincular-se del que hi havia anteriorment, produint des d'una suposada (i fal·laç) *tabula rasa*; es tracta de seguir utilitzant el *blueprint* del projecte modern, en cert sentit. Davant la planúria de la genètica, per exemple, la praxi de la recerca-art per una *justícia regenerativa* de la qual Ona Bros participa, es com-

8 “Enabe” és el desplegament fonètic de la contracció tipogràfica “nb”, que respon a “no-binari”.

9 *Cugula* és un terme vernacle utilitzat per a nomenar l'Avena Fatua, la civada silvestre o salvatge. Es considera una “mala herba”, i hi ha llocs on quan en una família naixia un bebè amb vulva es deia que els havia “sortit cugula”. Per aquesta història, per la seva sonoritat i per la seva capacitat de convocatòria, a Ona i a mi ens sembla un cognom fantàstic dins del qual seguir-nos inventant formats relacionals queer i trans*feministes.

10 Sophie Lewis, *Abolir la família. Un manifest per los cuidados y la liberación*. Traficantes de sueños, 2023 (p. 50).

promet a restaurar i reparar parcialment mentre es treballa amb *el que hi ha*. Des d'aquí es faciliten condicions de possibilitat per a la generació de teixits relacionals i de sustentació que siguin aliances emergents, epigenètiques i, en bona mesura, insospitades en el moment de partida.

Contra l'essencialisme i el determinisme biològic del capitalisme racial, antropocèntric i capacitista, la propagació enabe s'ocupa de florir més enllà del concepte humanista liberal d'allò filial¹¹, que sosté la subjectivitat individual com el lloc de producció identitària i de desig.

Així, Ona sent i expressa l'esfondrament d'aquest règim essencialista des de dins, i en contra: “amb el teu peu vas esfondrar els pilars sobre els quals es va fundar el món modern: l'ésser autònom, la jerarquia de presències, les excuses per a l'espoliació”¹².

La criança enabe ens resulta familiar, la regeneració de mons senzills, però no repetitius ni nostàlgics. Ens resulta familiar el boicot a l'assumpció de formes de reproducció basades en la ficció industrial de la versemblança i els esborraments de dependències que comporta. Ens resulta familiar la noció de reproducció assistida quan es planteja en termes no tecnosolucionistes: els processos reproductius sempre són assistits perquè, quina reproducció no és assistida?¹³. I aquí ens resulta familiar preguntar, amb Sarah Franklin: “la reproducció assistida reproduïx molt més que criatures, de quina cultura participa i crea?, què reproduïx la reproducció assistida?”¹⁴

Ens resulta familiar una subjectivitat política col·lectiva si és més-que-humana, més-que-nuclear, però també més-que-familiar i, per descomptat, més-que-pessimista en els termes en què M. Murphy planteja aquesta noció¹⁵, malgrat el col·lapse multilateral i multimodal, podem seguir inventant marcs per a la regeneració i la reproducció enabe resistent a l'antiutopianisme TERF o sense esculpols. Urgeixen nous relats, li ho devem a lis nenis del gel i a lis adultis que criem amb ellis.

11 Tiffany Lethabo King, “Black ‘Feminisms’ and Pessimism: Abolishing Moynihan’s Negro Family.” *Theory & Event* 21, no. 1 (2018): 68-87.

12 Ona Bros, “Diario del embrión”. Material de *BetaBlastoCuir* (2021)

13 Bruna Álvarez, *Receptoras de óvulos en el contexto español: trayectorias, conflictos e imaginarios* (2023). <https://open.spotify.com/episode/0unf66ca0a8Hy2OHCHRyTy>

14 Sarah Franklin, “Postmodern Procreation: A Cultural Account of Assisted Reproduction”. En *Conceiving the New World Order*, ed. F. Ginsburg and R. Rapp, University of California Press, (re-publicado en *Science and Culture*, 17:522-61).

15 M Murphy, afirmació oral publicada per Radio Web Macba, SON[I]A #403 <https://rwm.macba.cat/es/podcasts/sonia-403/>

*Per a això caldrà cridar a les comunitats.
Invoquem doncs als llinatges uterins no genètics,
llinatges de llet extra-uterinss,
parentius quimèrics de barri,
monstres parits a casa,
Equidnas del complexe sociotècnic de l'a.¹⁶*

Canvi a través

La congelació i el desglaç són processualitats relacionals que Ona Bros escull per a atendre les interseccions entre temps i temperatura, tant en el plànol dels imaginaris i les pràctiques culturals com en el de les organitzacions geopolítiques i socials.

*El gel i les materialitats lligades a les baixes temperatures són en el present simbòlicament inestables, titil·lants.
Resignificacions tèrmiques que mobilitzen les categories mort/vida.¹⁷*

L'ontologia radicalment inestable del gel com a materialitat elemental és un activador d'estudis i experiments en el context tecnocientífic de l'ús de la criopreservació per al manteniment i la memòria (bancs de llavors, clíniques de reproducció humana assistida, logística global d'aliments), però també sens dubte en ple canvi climàtic i escalfament global.¹⁸

En sintonia amb el mode en què el seu treball a *BetaBlastoCuir* es familiaritza amb l'estranyesa dels processos de gestació i criança, en la línia d'operacions que ha titulat *CRYO*, Ona segueix trobant-se amb potències de transformació que li *murmuren des d'allò minúscul*, atenent a les evidències i senyals que li aporten eines i contraarguments davant les lògiques i logístiques de l'episteme occidental, burgesa, heterocentrada, capaç i blanca del "perquè puc el que vulgui". A *CRYO* també es tracta d'establir una pràctica de recerca-art que es reconegui en l'ocupació de fer no exactament com es vol sinó més aviat com es pot, amb qui (o amb el què) s'aproximi, es presti i es disposi a això. Aquesta és una forma de solidaritat generosament elàstica que em va ensenyar a entendre Ona, i m'ho recordo sovint des de

16 Ona Bros, Fragmento de les quimeres. Performance *BetaBlastoCuir* (MACBA 2022)

17 Ona Bros, *CRYO* (2024) <http://ona-bros.net/projectes/cryo/>

18 Sara Lafuente, interlocutora d'Ona Bros, junt amb altres investigadors participa d'un marc de recerca sota el títol de Cryosocieties: Suspended Life: Exploring *Cryopreservation Practices in Contemporary Societies*. <https://cryosocieties.uni-frankfurt.de/>

Llavors, també en la militància: fem política més aviat amb qui podem, no tant amb qui volem. I aquesta transformació és de vital importància per a mantenir-nos sintonitzadis amb la complexitat del món en què anem sent. D'aquesta manera, la lògica del desig absolut i totalitzador es veu posada en suspensió (o fosa, agafa la teva metàfora i després retòrç-la) per un vincle creatiu i generatiu amb qualsevol agents condicionants per a la transformació afectiva i relacional constant i quotidiana. O dit d'una altra manera: una vegada més, a *CRYO* Ona opera no tant des de l'amor incondicional com des de l'amor canviant i atent als límits i a les desigitats (desitjos/necessitats, segons Amaia Pérez Orozco¹⁹) de constel·lacions i cadenes d'atencions molt més àmplies que les que vinculen al "jo" i al "tu" en "l'ara" o el "demà".

En els processos de congelació i descongelació, passat i futur es fonen. Manteniment i preservació es troben amb potències transformadores i passen a renegociar situadament les formes de permanència més oportunes, si és el cas.

*Estats de vida latent o de mort incompleta.
Desestabilitzant les fronteres binòmiques imposades entre allò que ha de ser preservat i allò que ha de ser evitat costi el que costi.
I enllaçant així amb certs feminismes i diverses cosmovisions on els territoris entre allò viu i allò mort estan densament habitats.²⁰*

El canvi ocorre a través del (des)glaç com turbulència en ple apogeu dels inferns liberals²¹. Tot i tenir lloc lenta o abruptament, segons cada conjuntura específica, un ordre de món està en plena renegociació. La dependència de les lluites per l'alto el foc per part de les comunitats del gel, o aquella que té lloc entre les comunitats del camp i les del laboratori, són les que convoquen a aquestes solidaritats elàstiques i resilients a implicar-se en polítiques i estètiques encara incertes en els seus detalls però l'agitació de la qual activa la configuració del que ens vincula i desigitem, criant incerteses i sempre operant des-de-i-contra els xantatges del turbocapitalisme, les memòries familiars, la matriu de sexe-gènere o la llar nuclear privada.

19 Aquest terme li l'he escoltat a Amaia oralment, però el seu extens treball sobre les condicions contemporànies de les cures està desenvolupat extensament al seu llibre *Subversión feminista de la economía. Aportes para un debate sobre el conflicto capital-vida*. Traficantes de sueños, 2019.

20 Ona Bros, *CRYO* (2024) <http://ona-bros.net/projectes/cryo/>

21 Ian Alan Paul, *Liberal Infernos*, Ill Will, 2024. [Traduït al castellà per Boina Ácrata: *Infiernos Liberales*. <https://boinaacrata.wordpress.com/2024/05/16/infierno-liberal/>]